

CANCEL CULTURE ȘI ACTIVISMUL ONLINE

Sabin Sabados

DOI 10.46522/CT.2023.02.07

Abstract

“Cancel Culture” and Online Activism

In the online environment, the valorization or devaluation of art often slips into realms unrelated to the principles of aesthetics. Reconsidering a creation in relation to its author has become a common practice of “cancel culture” ideologies. Artists – from all areas of creation – are judged through the filter of values, opinions and beliefs that they convey. As “cancellation” becomes a practice or even a social phenomenon, we propose an inquiry into the conditions under which theatrical performances intersect the path of freedom and the restriction of opinions and themes addressed.

Keywords:

“Cancel Culture”, theater, creation, ideology, ethics

In contemporaneitate, frontiera dintre sfera publică și cea privată devine tot mai difuză, iar identitatea celor care decid să-și expună viețile în mediul public este din ce în ce mai greu de recunoscut. În contextul în care exprimarea liberă a opiniilor poate avea consecințe semnificative, iar activismul social poate ascunde, uneori, încercări de schimbare a normelor etice, remarcăm un fenomen de contaminare a culturii cu diverse ideologii născute în mediul online, unul dintre acestea fiind *cancel culture*. Este firesc ca acest proces de contaminare – unul extrem de complex și de controver-

sat – să genereze debateri aprinse în spațiul public? Cel mai probabil răspunsul pentru cei mai mulți dintre noi este unul afirmativ. În acest sens, unii susțin că internetul și rețelele sociale au creat un spațiu deschis pentru oricine dorește să-și exprime opiniile sau să se implice în cauzele în care crede, indiferent de nivelul de cunoștințe. Alții argumentează că platformele online de „social media“ au facilitat răspândirea unor ideologii extreme, contribuind semnificativ la o polarizare exagerată, uneori prea vehementă și nu întotdeauna justificată, a opiniei publice.

Pe măsură ce unele ideologii devin mai evidente și mai influente datorită mediului online, altele sunt intenționat împinse în afara discursului public. De asemenea, în spațiul românesc, putem observa o tendință crescută de a confunda activismul social cu propagarea unor ideologii care aduc aminte cu intensitate de epoci considerate în mod tradițional ca fiind încheiate. În această conjunctură, considerăm că este important să promovăm un dialog deschis și rațional între diversele grupuri, orientându-ne către o colaborare sinceră și autentică, cu scopul de a găsi soluții la problemele societății. Nu în ultimul rând, este crucial să reținem că toată lumea are dreptul și libertatea de a-și exprima opiniile, indiferent de cât de controversate sau de provocatoare ar fi acestea. Însă nu putem susține același lucru cu privire la dreptul și libertatea de exprimare a cunoștințelor specializate, întrucât, în anumite circumstanțe, această prerogativă poate fi rezervată expertului în domeniu. Această situație devine și mai semnificativă dacă avem în vedere faptul că libertatea de exprimare vine la pachet cu responsabilități și trebuie exercitată cu atenție și respect față de semenii. Este esențial să lucrăm împreună, pentru a identifica soluții adecvate la problemele societății, evitând să cădem în capcana simplismului propagandistic sau a chiar a extremismului.

Ne focalizăm atenția asupra modului în care unele ideologii pot evolua până la a deveni cu adevărat injuste, manifestând lipsă de empatie și, adeseori, dovedind un soi de „dislexie morală“. În această analiză, ne oprim asupra ideologiilor care se disting în special prin faptul că își au originea în spații pseudo-culturale, în „mlaștina“ interacțiunilor și a socializării

virtuale, excesiv monetizată. La o primă evaluare, am putea concluziona că astfel de ideologii ies în evidență datorită unei combinații paradoxale de frustrare. Cu toate acestea, situația se dovedește mult mai complexă decât pare la prima vedere. Ideologii precum cele asociate conceptului de *cancel culture* se disting, înainte de toate, prin agresivitate și lipsă de empatie. Propagate adesea în mod iresponsabil în mediul online, unde utilizatorii pot rămâne anonimi, interacționând fără a-și asuma responsabilitatea pentru acțiunile lor, *cancel culture* a provocat și continuă să provoace daune ireparabile. Aceasta devine o problemă semnificativă, dată fiind viteza cu care informația circulă în mediul online și poate amplifica rapid fenomene precum extremismul sau discursul de ură. Este evident că acest aspect nu se limitează doar la mediul online sau la o combinație paradoxală de frustrare și eliberare. Ideologiile extremiste și discursul de ură sunt adesea simptome ale unor probleme sociale sau individuale mai profunde, cum ar fi discriminarea, inegalitatea de șanse sau lipsa unei perspective de viitor. Este important să observăm cum astfel de probleme pot fi larg răspândite și exploatare de o nouă generație de „lideri carismatici“ sau „influenceri“, care par a fi mai interesați să-și mărească numărul de urmăritori și să-și promoveze agenda decât să realizeze cu adevărat acțiuni benefice pentru societate.

Printre fenomenele care abuzează excesiv și irațional de dreptul la libera exprimare publică se numără multe obiceiuri individuale sau colective ale utilizatorilor, mișcări ale grupurilor bine consolidate și ancorate în „social media“, trenduri și tendințe online sau curente de opinii precum vlogging-ul, blogging-ul, podcasting-ul etc. În mediul online, se adoptă tot mai frecvent discursurile care au devenit virale pe internet, uneori strict de dragul de a câștiga o audiență extinsă în rândul utilizatorilor. În unele cazuri, se ajunge la milioane de vizualizări și, astfel, se generează o presiune considerabilă pentru continuitatea sau chiar amplificarea unor astfel de practici – cu atât mai mult atunci când ele pot să fie monetizate.

În mod obișnuit, astfel de discursuri anticipează și promovează cu insistență acțiuni hotărâtoare și schimbări fundamentale, având ca scop distribuirea repetată, în principal

în interesul notorietății. Acest lucru contribuie la radicalizarea lor. Intensitatea cu care aceste discursuri virale ajung la public, în încercarea evidentă de a influența comportamentele sau de a influența gândirea, este direct proporțională cu numărul de vizualizări, de aprecieri și de distribuiri pe care le primesc. Important de menționat este că, de cele mai multe ori, este dificil să identificăm referințe pertinente, care să confere acestor discursuri o legitimitate în ceea ce privește conținutul prezentat sau veridicitatea faptelor relatate.

În plus, deoarece nu există niciun filtru semnificativ de selecție și de validare a conținutului, cu excepția dreptului la opinie și a numărului de vizualizări, aprecieri și distribuiri, asistăm la creșterea numărului de impostori care se autoproclamă „influenceri“. Aceștia sunt indivizii care, beneficiind de audiența obținută prin trucuri de marketing, distorsionează fluxul informațiilor specializate, pentru a-și exprima opiniile, mai puțin bazate pe cunoștințe de specialitate și mai mult asociate unei păreri personale. În unele cazuri, această opinie poate avea o influență mai mare în spațiul public decât cunoștințele de specialitate ale unui profesionist. Motivul este evident: profesionistul nu are alături o mulțime de urmăritori, asemenea „influencerului“.

În această perspectivă, este notabil faptul că, spre deosebire de cunoștințele de specialitate, care se dobândesc prin educație și se validează prin cercetare științifică, opinia individuală sau colectivă este liberă și la îndemâna tuturor. Când opiniile iau locul cunoștințelor, se pierde oportunitatea de a contribui semnificativ la un dialog care să fie constructiv pentru subiectul în discuție. Procedând astfel, riscăm să ajungem la situații în care, atunci când toată lumea are o opinie cu privire la o chestiune sensibilă, care necesită o judecată corectă, deciziile sunt fie imposibil de luat, fie eronate. Mai mult, ori de câte ori argumentele științifice și raționamentul logic sunt înlocuite cu cea mai vocală sau mai populară opinie vom ajunge într-un impas. Istoria ne arată că aceasta este „rețeta ideală“ care, aplicată maselor, permite „liderilor providențiali“ ai regimurilor totalitare să acceseze poziții-cheie de putere. Din această perspectivă, apare întrebarea dacă cei care generează și promovează tendințe pe rețelele de

socializare nu aplică, la rândul lor, aceeași rețetă pentru a-și consolida poziția online?

Majoritatea utilizatorilor nu realizează că timpul petrecut în fața ecranelor conduce la creșterea numărului de vizualizări – proces cuantificabil, pentru unii, financiar. Distribuiri și comentariile repetitive contribuie semnificativ la intensificarea radicalizării discursurilor de acest tip, din cauza alegerilor selective care restrâng tot mai mult sfera canalelor de informare la care utilizatorii obișnuiți recurg. Acest fenomen este constant însoțit de îmbogățirea celor care dețin platforme de acest tip.

Analfabetizarea digitală a maselor ascunde un efect nociv, în special când vine vorba de comunicare, conectare și interacțiune specifică mediului online, constând în înțelegerea parțială a dreptului la liberă exprimare. Cu toate acestea, faptul că dreptul la liberă exprimare nu implică automat și dreptul de a fi cu adevărat luat în considerare, cu atât mai puțin ascultat sau urmărit, este ceea ce se încearcă să fie evitat. Deficitul de educație al maselor, cu privire la oportunitățile, dar mai ales legat de amenințările la care rețelele de socializare ne expun, poate explica de ce dreptul la opinie este folosit cu atâta ușurință de majoritatea celor care, atunci când aleg să comenteze online sau să-și exprime public nemulțumirile, îl consideră un scut impenetrabil. Remarcabil în acest context este modul în care curiozitatea unor astfel de utilizatori (spectatori și urmăritori) ajunge să fie complet satisfăcută de ceea ce în filosofia platoniciană se numește *trophe doxaste* sau „hrana părelniciei“.

Conform argumentației lui Gabriel Liiceanu din notele legate de dialogul *Phaidros* al lui Platon, conceptul de *trophe doxaste*, referitor la sufletele căzute, reprezintă o antiteză în raport cu *nous kai episteme* (247 d), care exprimă puritatea științei și inteligenței cu care se hrănește sufletul, un suflet capabil să perceapă nealterată realitatea. *Trophe doxaste* este, prin urmare, o hrană de o consistență incertă, potrivită pentru cei care trăiesc nu în căutarea adevărului, ci în conul opiniei, *doxa*¹. În dialogul *Phaidros*, Platon avertizează asupra

1. Platon, *Phaidros sau Despre frumos*, traducere, lămuriri preliminare și note de Gabriel Liiceanu, București, Editura Humanitas, 2016, p. 162.

pericolului la care se expune mintea și sufletul celui preocupat exclusiv de cunoașterea întemeiată strict pe opinii și pe nimic altceva. Riscul fundamental este acela că nu vor dezvolta aripi pentru a zbura, adică pentru a înțelege. Cei care adoptă ideologii de factură virtuală, bazate doar pe opinii, par să fie predispuși să se întoarcă în obscuritatea din care au ieșit, fără a cunoaște lumina Adevărului. Toți cei prinși în plasa virtuală, pentru care părelnicia a devenit hrana exclusivă pentru minte și suflet, riscă să rămână captivi în lumea aparențelor. Opiniile pe rețelele de socializare sunt filtrate și selecționate, iar apoi, prin repetarea comentariilor, se multiplică, transformându-se în ideologii cu pretenția de adevăr absolut în ochii „consumatorilor“.

Trebuie să avem în vedere că libertatea de exprimare implică responsabilitatea în raport cu opiniile exprimate. Un exemplu clasic ilustrează acest principiu: nu strigi „Foc!“ într-un teatru aglomerat atunci când nu există un incendiu, cunoscând riscul de a provoca panică și a răni pe cineva². Observăm și comentariul lui Bill Bullard, care, inspirat de romanciera George Eliot, argumenta că „opinia reprezintă cea mai simplă formă de cunoaștere umană, care nu necesită responsabilitate sau înțelegere. Cea mai înaltă formă de cunoaștere este empatia, deoarece ne cere să ne depășim eul și să trăim în lumea altora. Acest tip de înțelegere presupune o profunzime, o largime și o cuprindere mai mari decât cele ale sinelui“³. În plus, putem sublinia că, similar cu ideea potrivit căreia libertatea mea se încheie acolo unde începe lezarea libertății altuia, tot astfel dreptul la liberă exprimare se poate limita atunci când contestă libera exprimare a altora. În contextul eticii artei, putem argumenta că rolul artei este compromis atunci când aduce prejudicii condiției umane. Această perspectivă etică a artelor

2. Cf. Alan Dershowitz, *Cancel Culture. The Latest Attack on Free Speech and Due Process*, [versiune eBook: 978-1-5107-6491-0], New York, Editura Hot Books and Skyhorse, 2020, pp 42-43.

3. Heath Haussamen, „Instead of marginalizing others, let's choose empathy“, [online] NMPolitics.net, 2016, disponibil la URL: <https://nmpolitics.net/index/2016/03/instead-of-marginalizing-others-lets-choose-empathy/>, accesat în 24 februarie 2023.

devine și mai convingătoare când luăm în considerare că procesul creativ este ghidat de voința artistului.

Unele ideologii apar și dispar rapid în mediul online. Altele, alimentate constant de atenția noilor valuri de utilizatori, persistă în timp, chiar dacă se limitează exclusiv la sfera virtuală și par inofensive. Aceasta devine o provocare, mai ales atunci când utilizatorul, ascuns în spatele ecranului sau al unui avatar, dezvoltă sentimente ostile față de altcineva. Cu toate acestea, câteva dintre aceste ideologii, cu precădere cele care prezintă un caracter paradoxal, pot avea consecințe serioase în ceea ce privește organizarea și funcționarea grupurilor sociale sau chiar ale comunităților, ca și ale indivizilor, în particular. Atunci când analizăm „ecosistemul” artelor spectacolului, constatăm că și aici întâlnim numeroase contradicții de natură etică și comportamentală.

Utilizatorii ideologiilor progresiste adoptă un ton reactiv, chiar ofensiv. Indiferent dacă aceste atitudini sunt izolate sau larg răspândite, ele dezvoltă un fel de barbarism contemporan însetat de o dreptate socială cu iz vindicativ. Această formă de justiție publică, neinstituționalizată, este susținută de mișcările „hashtag activism” (#CancelCulture, #BlackLivesMatter, #MeToo, #Rezist etc.), pregătite să recurgă la acțiuni radicale, fără a ține cont de drepturile celor pe care îi vizează. Termenul „hashtag activism” se referă la utilizarea simbolului # (hashtag) pe platformele de socializare, pentru a susține diverse forme de activism online, fiind însoțit de comentarii, urmărind creșterea nivelului de conștientizare printre utilizatori.

Aceste mișcări disruptive pentru ordinea socială sau pentru ecosistemul teatrului sunt declanșate de acei utilizatori care generează, comentează și distribuie conținuturi ce au la bază motivații adeseori partinic orientate. Atitudinile acestor utilizatori, conștientizate sau nu, denotă că acționează pentru a-și înmulți numărul de urmăritori, iar apoi pentru a-și căuta validarea în lumea reală și pentru a reflecta o notorietate în spațiul virtual. Cu alte cuvinte, motivul lor constă în obținerea unei recunoașteri și validări.

Conform dicționarului britanic Merriam-Webster, expresia *cancel culture*, utilizată pentru prima dată în anul 2016, descrie practicile sau tendințele specifice celor care susțin și

se implica activ, atât online, cât și offline, în „anularea“ cuiva. Totodată, este utilizată de cei care recurg la procesul de anulare pentru a-și exprima dezaprobarea și pentru a aplica o presiune socială bine țintită⁴. În această interpretare, fenomenul #CancelCulture ascunde elemente latente care pot evolua către un real pericol pentru un individ, o organizație, o companie sau chiar un guvern. Un astfel de element este reprezentat de presiunea socială, cea care poate afecta reputația unei persoane. Alan Dershowitz denumește fenomenul „un cancer ce se metastazează prin intermediul rețelelor de socializare“⁵, subliniind că acesta contribuie la amplificarea efectelor ignoranței, cultivând excesiv nevoia de apartenență la un grup și contribuind la disoluția condițiilor care conservă calitatea noastră de indivizi. Prin intermediul unor algoritmi sofisticati, platformele de socializare stimulează în mod constant utilizatorul până când acesta devine un adevărat urmăritor („follower“), adică un consumator avid de conținut online dedicat. De la statutul de urmăritor până la cel de anulador, nu mai este decât un mic pas. Toate acestea sunt justificate în numele progresului, în fapt, marcând așa-numitul „progresism“, termen pe care îl înțelegem aici ca doctrină care înglobează credințele, practicile și principiile ce favorizează și promovează necondiționat o anumită conduită sau ideologie refractare diferențelor de opinii.

Conform lui Alan Dershowitz, anulatorii aparțin „generației woke“ sau „generației progresiștilor“ și reprezintă urmașii care au unit ideologiile politice de extremă dreaptă (mccarthyism) și de extremă stângă (stalinism)⁶. O simplă privire asupra modului în care diverse grupuri autodeclarați „anti-privilegiați“ interacționează pe rețelele de socializare este suficientă pentru a constata că presiunea socială a oferit anuladorilor instrumente sofisticate de acțiune. Această evoluție are loc sub pretextul libertății de exprimare și în numele dreptății sociale (întotdeauna discutabilă și relativă).

4. V. Merriam-Webster.com, disponibil la: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/cancel%20culture>, accesat în 24 februarie 2023.

5. Alan Dershowitz, *Cancel Culture*, p. 130.

6. *Ibidem*, p. 13.

Fenomenul #CancelCulture revelează un triplu statut: de acuzator, de judecător și de executor, nu neapărat în această ordine. Notabil este faptul că acest statut variază în funcție de interesele de moment ale grupului, arătând cum se poate trece rapid de la compromiterea unei reputații sau ruinarea unei imagini publice la amenințări, blamări, demonizări sau ostracizări slab susținute și uneori neîntemeiate. Într-o stare de ignoranță, anulatorii pot ajunge să anuleze chiar și un spectacol de teatru în care replicile unor personaje contravin consensului pe care o minoritate încearcă să-l impună cu orice preț. Astfel, se uită că, în teatru, sunt abordate subiecte adeseori sensibile, grave, care reflectă provocările cu care individul se confruntă în viața personală și în cea socială.

O problemă fundamentală reflectată de această formă de justiție socială vindicativă este legată de faptul că anulatorii acuză, judecă și pun în aplicare sancțiuni doar pe baza unor elemente pe care le selectează cu grijă și pe care, adeseori, le scot din context. Acestea includ, de exemplu, o replică inadecvată, un gest reproabil, un comportament public izolat sau orice alt element din trecutul cuiva. Aceste componente sunt aduse în lumină chiar și atunci când și-au pierdut relevanța de-a lungul timpului. Un singur element considerat ca inacceptabil pentru „noua societate“ este suficient pentru a deveni standardul de referință al judecății sociale sau o legitimitate pentru procesul de anulare. Dacă acesta este criteriul pentru o judecată corectă și echilibrată, atunci cu toții am putea fi considerați vinovați. Greșelile ocazionale nu ar trebui să conducă la anularea unei persoane, ci doar să reflecte faptul că suntem ființe umane. Rob Henderson observă că „dificultatea relativă de a face un bine și așteptarea îndelungată care precedă recunoașterea lui sunt motivele pentru care *cancel culture* prosperă”⁷. De regulă, calea ușoară și rapidă care promite schimbarea dorită, în detrimentul celei anevoioase, la care binele îndeamnă, poartă în sine vremelnicia și efemeritatea. În plan social, o schimbare autentică, una care să dureze, necesită timp îndelungat și multă

7. V. <https://www.psychologytoday.com/us/blog/after-service/201912/5-reasons-why-people-love-cancel-culture>.

energie investită. Foarte rar, mentalitățile sociale pot să fie schimbate brusc și definitiv, cum poate ar dori mulți dintre noi. Fără educație, orice progres social devine nesustenabil și este din capul locului sortit eșecului.

În aparență, fenomenul #CancelCulture surprinde doar parțial conținutul propriei ideologii. Firește, se ivește întrebarea: ce implică practica anulării cuiva? Intuim că oricine încearcă să ofere un răspuns, fie el obiectiv sau neutru, se expune unui risc. Există pericolul de a atrage nemulțumirea unei părți de urmăritori online care, pentru a se proteja de orice formă de critică, atât din interior, cât și din exterior, va oferi răspunsuri în detrimentul celui „culpabil“. Prin adoptarea principiului de sorginte bolșevică „cine nu este cu noi, este împotriva noastră!“, utilizatorii care nu se conformează practicilor grupului riscă să devină victime ale tratamentului de „corecție“ socială, iar apoi de anulare. Se pare că obediința urmăritorilor este condiția care, odată dizolvată, poate conduce la dispariția de la sine a fenomenului.

Dacă denunțarea unei nedreptăți și/ sau prevenirea acesteia în viitor reprezintă cu adevărat scopul *cancel culture*, atunci apare întrebarea firească: nu ar fi educația o soluție mai benefică în comparație cu practica anulării? Așa cum Dumnezeu nu dorește moartea păcătosului, ci îndreptarea lui, credem că procesul de învățare este preferabil celui de anulare a cuiva, indiferent de ceea ce implică o atare practică. La o primă vedere, procesul de anulare presupune descurajarea și chiar interzicerea accesului la un microfon (sau la o platformă de exprimare a unor idei) a celor indezirabili. Din perspectiva ideologiei *cancel culture*, neutralitatea este considerată complicitate. În alt sens, verdictul procesului de anulare poate însemna o condamnare definitivă și irevocabilă la tăcere publică. În cazuri extreme, procesul de anulare conduce la aruncarea în dizgrație a celui vinovat de „opinii incorecte“. Pur subiectivă și nefundamentată, opinia nu poate să fie corectă sau greșită. Istoria a demonstrat că actul educativ/instructiv contribuie cu adevărat la corectarea oricăror neajunsuri morale ale unui individ sau grup. Astfel, este de preferat să transformăm exercițiul anulării într-o practică de educare. Denunțarea nedreptății trebuie să conducă la cultivarea

simțului moral. Un accent important trebuie pus pe responsabilizare, care ne poate asigura că în viitor greșeala poate fi evitată. În niciun caz, nu trebuie încurajată persecutarea cuiva de către un grup minoritar care caută o formă de recunoaștere prin victimizare.

Dacă privim presiunea socială ca pe un mod preferat de acțiune, adesea adoptat de guvernele care dețin un monopol asupra forței coercitive (legalizată prin puterea judiciară), putem găsi explicații privind inspirația sau originea fenomenului *cancel culture* și a practicii anulării cuiva. Este evident că presiunea socială este o tactică larg răspândită pentru a influența masele sau individul într-o anumită direcție. Există numeroase situații în care oameni de cultură, diferite categorii profesionale, grupuri de artiști, minorități sau simpli indivizi au fost supuși presiunilor sociale, exercitate de „elitele” politice, religioase etc. ale unei epoci. În mod real, în situații extreme sau de criză, presiunea socială poate face diferența între depășirea cu succes a unei situații dificile sau amplificarea acesteia. Cu toate acestea, în ceea ce privește fenomenul studiat, nu putem identifica nicio criză de amploare semnificativă, care, în consecință, să poată justifica măcar parțial practica anulării cuiva.

Pentru a evalua implicațiile pe care această „vânătoare de vrăjitoare” le poate avea în domeniul artelor spectacolului de teatru, putem adresa creatorilor de teatru câteva întrebări: este etic să participăm la spectacole montate de regizori care au colaborat cu securitatea înainte de 1989?; care este riscul asumat de un spectator, atunci când exprimă public apreciere sau susținerea pentru un actor care a făcut afirmații rasiste în trecutul îndepărtat?; ar trebui să fie ideologia *cancel culture* un criteriu al regizorilor în alegerea actorilor pentru un spectacol sau în selectarea operelor dramatice?; sunt artiștii dispuși să renunțe la libertatea de creație în favoarea corectitudinii politice?

În concluzie, considerăm că este profund nedreaptă anularea unei opere de artă pe baza unui laconic bine colectiv, care nu are nimic de-a face cu principiile esteticii și cu reperele de valoare.

Bibliografie:

DERSHOWITZ, Alan, *Cancel Culture. The Latest Attack on Free Speech and Due Process*, [versiune eBook: 978-1-5107-6491-0], New York, Hot Books and Skyhorse, 2020.

PLATON, *Phaidros sau Despre frumos*, traducere, lămuriri preliminare și note de Gabriel Liiceanu, București, Editura Humanitas, 2016.

Surse web:

HAUSSAMEN, Heath, „Instead of marginalizing others, let's choose empathy“, disponibil la: <https://nmpolitics.net/index/2016/03/instead-of-marginalizing-others-lets-choose-empathy/>, 2016, accesat în 24 februarie 2023.

MERRIAM-WEBSTER *Dictionary*, disponibil la: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/cancel%20culture>, accesat în 24 februarie 2023.